

# Výroční zpráva Ústavu dějin Univerzity Karlovy a archivu Univerzity Karlovy za rok 2012

Sídlo archivu: Ovocný trh 5, 116 36 Praha 1, [udauk@ruk.cuni.cz](mailto:udauk@ruk.cuni.cz), 224491463

Zřizovatel archivu: Univerzita Karlova v Praze

Akreditace podle zákona 499/2004 Sb: archiv byl akreditován ze zákona.

## **Ad I. Personální podmínky archivu:**

### **Vedení ÚDAUK:**

Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.	ředitel
Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.	vedoucí Ústavu dějin UK
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.	vedoucí Archivu UK

### **Sekretariát ÚDAUK**

Mgr. Libuše Horská

### **Pracovníci Ústavu dějin UK**

Monika Beránková	knihovna
Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.	
Mgr. Jakub Jareš	
PhDr. Milada Sekyrková, CSc.	
Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.	
PhDr. Jiřina Urbanová	knihovna
Prof. ThDr. Václav Wolf	(úvazek 0,1)

### **Pracovníci Archivu UK**

Mgr. Petr Cajthaml	
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.	
Mgr. Roman Elner	(úvazek 0,5)
Alena Homolková	studovna
PhDr. Ondřej Polišenský	
PhDr. Zdeněk Pousta	(úvazek 0,2)

PhDr. Jiří Přenosil

Mgr. Tomáš Rataj (úvazek 0,4)

Mgr. Michal Továrek

PhDr. Blanka Zilyská, PhD. (úvazek 0,5)

Není-li uvedeno jinak, jde o zaměstnance na plný úvazek.

**Ad II. Celkové množství uložených archiválií, jejich metráž, zpracovanost, fyzický stav:**

183 archivních fondů a sbírek (z toho 180 v přímé péči instituce a 3 uložené v instituci na základě smlouvy o uložení)

počet běžných metrů – 6268,52 bm

nezpracováno – 3670,91 bm

zpracováno – 2597,61 bm

inventarizováno – 904,08 bm

### III. VÝBĚR, ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Tab. č. 1

#### Protokoly o výběru archiválií

a) ve skartačním řízení

Původce	Počet protokolů	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v %	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
Fakulta humanitních studií UK	1	4,57	0,5		
Fakulta sociálních věd UK	1	32,95	29		
Fakulta tělesné výchovy a sportu UK	6	22			
Farmaceutická fakulta UK	1	21,35	18,16		
Filozofická fakulta UK	2	1,6			
Katolická teologická fakulta UK	1	41,4			
1. lékařská fakulta UK	2	21,9	21,6		
Lékařská fakulta UK v Plzni	3	119,3	5,4		
Matematicko-fyzikální fakulta UK	2	9,1	8,8		
Pedagogická fakulta UK	1	23,9			
Přírodovědecká fakulta UK	3	24,1			
Právnická fakulta UK	1	0,15	0,025		
Rektorát UK	8	59,46	0,2		
Koleje a menzy UK	7	74,68	74,68		

b) mimo skartační řízení

Původce nebo vlastník	Počet protokolů v členění podle § 11 odst. 1	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřaz. dokumentů v bm v případě písm. b	Množství vyřaz. dokumentů v % v příp. písm. b	Počet správních řízení podle § 12 odst. 4
Anna Fechtnerová	1	0,3			
Jindřich Matiegka	1	0,2			
Alois Mikiska	1	0,01			
Zdeněk Mařatka	1	4,84			
Luisa Schubertová	1	0,02			

Zdeněk Urban	1	1,21
Dokumentační sbírka	1	0,01
Studentská rada FF UK	1	0,2
Filozofická fakulta UK	2	0,8

*Komentář: Nákupy archiválií a prostředky pro tento účel.*

ÚDAUK nedisponuje finančními prostředky pro nákup archiválií.

V roce 2012 bylo vyřízeno 273 potvrzení o studiu, 10 potvrzení o zaměstnání a 295 opisů diplomů, resp. ověření kvalifikace. Důležitou složku archivní činnosti tvořily i historické odborné rešerše, týkající se odpovědí na dotazy o studentech a graduovaných z období od poloviny 14. století do konce 20. století. Zodpovězeno bylo 135 dalších badatelských dotazů. V r. 2012 navštívilo studovnu Archivu UK 247 badatelů, z toho 24 zahraničních (celkový počet návštěv: 735) a průběžně byly podávány ústní informace a odborné konzultace návštěvníkům studovny AUK.

Tab. č. 3  
Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Rejstříkováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
Fakulta tělesné výchovy a sportu UK	21,34					
Právnická fakulta UK	2,09					
Fakulta sociálních věd UK	2,75					
Katolická teologická fakulta	3,74					
Lékařská fakulta UK v Plzni	33					
Přírodovědecká fakulta UK	25					
Rektorát UK	40					
Úřední tisky						
Německé univ. Obnova Karolina (fotodokumentace)	5	5				
Jiří Trapl	6,51					
Ondřej Schrutz	0,22	0,22				
Adolf Měska	0,33	0,33				
František Bažant	0,33	0,33				
František Karel	0,33	0,33				
Studnička	0,33	0,33				
Emerich Maixner	0,33	0,33				
<b>Celkem</b>	<b>141,3</b>	<b>6,87</b>				

Tab. č. 4  
**Využívání archiválií**

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
247	24	735	0	0	0	578	135

*Komentář: Společné a další odborné aktivity archivu: výstavy, účast na konferencích, přednášky, pedagogická činnost pracovníků archivů, zahraniční styky.*

### **Komentář ad III.**

ÚDAUK byl nositelem výzkumného záměru „Dějiny vysokoškolské vzdělanosti v českých zemích 14.-20. století“ (řešitel Petr Svobodný), na němž se podíleli všichni vědečtí a odborní pracovníci ÚDAUK. Výzkumný záměr ÚDAUK byl součástí širšího výzkumného záměru Ústavu českých dějin Filozofické fakulty UK (MŠM 0021620827 České země uprostřed Evropy v minulosti a dnes, řešitel Z. Beneš). Výzkumný záměr byl v roce 2011 úspěšně zakončen, vědecký tým ÚDAUK na tuto koncepci navázal řešením vědeckého projektu Dějiny univerzitní vědy a vzdělanosti v rámci PRVOUKu, tentokrát v kooperaci s 1. lékařskou fakultou UK – Ústavem dějin lékařství a cizích jazyků. Projekt tohoto výzkumného programu byl úspěšně obhájen a schválen jako PRVOUK P21. ÚDAUK je pracovištěm, které tuto vědeckou činnost koordinuje, hlavní koordinátorkou programu je doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc. Jedním z hlavních výstupů tohoto výzkumného programu má být příprava nových dějin Univerzity Karlovy a podíl na výzkumu dějin medicíny.

Významná byla i publikační činnost mimo ediční plán ÚDAUK, na níž se podíleli P. Cajthaml, I. Čornejová, M. Ďurčanský, J. Jareš, M. Sekyrková, P. Svobodný, J. Urbanová, V. Wolf a B. Zilynská studii, články a bibliografickými soupisy, včetně publikací v zahraničí. Úplný výčet publikační činnosti pracovníků ÚDAUK je evidován Ústřední knihovnou UK v rámci „Publikační činnosti interních pracovníků UK“ a OBD (a dále i RIVu). Pracovníci ÚDAUK se rovněž podílejí na činnosti redakčních rad odborných a popularizačních periodik

s historickou tematikou, činnosti oborových rad pro doktorská studia (FF UK, FSV UK, PedF UK, PřF UK, 1. LF UK, FHS). Zároveň pracovníci ÚDAUK vyhotovili řadu posudků (jedná se o několik desítek těchto posudků) pro otištění studií v recenzovaných časopisech a odborných publikacích.

P. Svobodný je místopředsedou Národního komitétu pro dějiny věd a techniky (spolu s M. Sekyrkovou) a předsedou Společnosti pro dějiny věd a techniky. Od r. 2008 je rovněž členem Rady Kabinetu pro dějiny vědy Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR a členem Rady Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR v.v.i. a Masarykova ústavu a archivu AV ČR v. v. i. M. Ďurčanský je členem oborové rady GA UK, sekce A (společenské vědy), obor historie – národopis a společnosti Polsko-czeskie Towarzystwo Naukowe. M. Sekyrková je členkou vědecké rady European Society for the History of Science.

Pracovníci ÚDAUK rozvíjeli pravidelnou badatelskou činnost v domácích i zahraničních knihovnách a archivech a účastnili se řady domácích vědeckých konferencí, seminářů, či kolokvií, na většině těchto akcí se podíleli i aktivně s referáty, resp. diskusními příspěvky. Velký význam má zapojení do grantů. V minulém roce se jednalo o tyto grantové projekty:

- PRVOUK P21, koordinátorka I. Čornejová, spolu s 1. LF UK
- částečná spoluúčast (B. Zilynská) na PRVOUKu P12 - Historie v interdisciplinární perspektivě, podprogram Společnost, kultura a komunikace v českých dějinách (2012–2016)  
Garantka projektu: doc. Mgr. Marie Koldinská, Ph.D.

- projekt NAKI: Jan Hus roku 1415 a 600 let poté. Dějiny, tradice a jejich prezentace v České republice a v Evropě 21. století. Nositel: Husitské muzeum v Táboře, ředitel Mgr. Jakub Smrčka, Th.D. (2012–2015)

- nově od r. 2013: Univerzita Karlova a Československá akademie věd. Instituce vědy a vysokoškolské vzdělanosti v proměnách politiky a společnosti v letech 1945–1968, spolu s MÚA AV ČR v. v. i.

Součástí vědeckého oddělení ÚDAUK je i odborná knihovna, jejíž pracovnice pokračovaly v evidování nových přírůstků (v roce 2012 jich bylo 985 svazků), poskytování bibliografických informací a rešerší, katalogizaci a rekatalogizaci (Aleph, celkem 1405 svazků), evidenci publikační činnosti pracovníků ÚDAUK (OBD) a přípravě podkladů pro RIV, které z důvodů neustále se měnících propozic a pokynů zabírají až nenáležité množství času. Vedle toho byl sestaven obsah a rejstříky časopisu AUC-HUCP za léta 1990 – 2010

(vydán v AUC-HUCP 51/1, s. 119-144). Současně naše knihovna stále spolupracuje s Meziknihovní výpůjční službou i v mezinárodním dosahu a provádí rešerše z literatury pro externí zájemce.

V roce 2012 byla provedena důkladná revize skladu publikací především v depozitáři v Lešetících a připraven návrh na účetní odpis starších publikací (schváleno).

Na zahraničních a mezinárodních konferencích a symposiích byl ÚDAUK zastoupen P. Cajthamlem, I. Čornejovou, M. Ďurčanským, J. Jarešem, M. Sekyrkovou, P. Svobodným, B. Zilynskou, kteří většinou vystoupili s odbornými příspěvky. I. Čornejová se podílela na organizaci velké mezinárodní konference pořádané UK – PedF, Katedrou dějin a didaktiky dějepisu věnované vývoji v Československu mezi lety 1948 – 1968 (s názvem „už jsme vším“), jíž se účastnili vědci z NSR, Rakouska, USA, Velké Británie a dalších zemí.

Z nejvýznamnějších zahraničních konferencí, resp. konferencí s významnou zahraniční účastí pořádaných domácími institucemi, kterých se účastnili zaměstnanci ÚDAUK a přednesli své vědecké příspěvky, zmiňujeme dále alespoň tyto:

- *Crisis: Interruptions, Reactions, and Continuities in Central and Eastern Europe*; The School of Slavonic and East European Studies, University College London, 15.–17. 2. 2012

- *Člověk a stroj v české kultuře 19. století*, 23. – 25. únor 2012: Plzeň

- *Arbeitsgemeinschaft deutschsprachigen Philosophen*, Kath. Akademie Dortmund/Schwerte, 2. – 3. březen

- *Frühjahrstagung der Fachgruppe 8 im Verein deutscher Archivarinnen und Archivare e. V. in Gießen und Marburg: Persönlichkeitsschutz in Archiven der Hochschulen und wissenschaftlichen Institutionen*, 21.-23. März 2012, Gießen – Marburg

- *Ocalone od niepamięci... Co kryją archiwa osobiste?*, konference pořádaná Polskou Akademií Umiejętności a Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie, 22. červen 2012, Krakov

- *Světový kongres Katolických univerzit (FIUC)*, Brasilie, Sao Paulo, 22.- 27. červen

- *Město v převratech konfesionalizace v 15. až 18. století / Die Stadt in den Umbrüchen der Konfessionalisierung vom 15. bis zum 18. Jahrhundert*, Archiv hlavního města Prahy, 9.-10. říjen 2012

- *Seminář k dějinám medicíny*, Technické muzeum Brno, 11.-12. září

- *Societa Internazionale Tommaso d' Aquino*, symposium Praha, 29. září
- *Seminář k dějinám průmyslu, exaktních věd a techniky*, Technické muzeum Brno, 30.-31. říjen
- Kritische Auseinandersetzungen mit der Geschichte der Universität Wien im 19. und 20. Jahrhundert*, Universität Wien, 11. říjen
- *5. mezinárodní konference ESHS* Athény, 1. – 3. listopad 2012
- *Masaryk a Slované*, Vila Lanna , 7. – 8. listopad 2012
- *Potenziale, Kooperationen und Grenzen der Universitätsarchive*. Tagung anlässlich 60 Jahre Archiv der TU Dresden, 29. 11. 2012, Drážďany

Pracovníci ÚDAUK spolupracovali na významných mezinárodních grantových projektech: Náboženské kultury v Evropě 19. a 20. století (bilaterální projekt s Ludwig-Maximilians-Universität München – M. Sekyrková, projekt byl v roce 2012 úspěšně ukončen) a dále na programu EuroCORECODE Cuius Regio. An analysis of the cohesive and disruptive forces destining the attachment of groups of persons to and the cohesion within regions as a historical phenomenon (ESF a GAČR COR/10/E008 – B. Zilynská).

Pokračovaly intenzivní kontakty s univerzitním archivem v Lipsku. Na jejich základě rozvíjíme i širší kooperaci archivů středoevropských univerzit. V prvním čtvrtletí roku 2013 bude ÚDAUK hostit v Praze pracovní konferenci českých, německých a rakouských archivů univerzit a vědeckých institucí, na jejíž přípravě jsme se podíleli a někteří pracovníci vystoupí s odbornými příspěvky (Archive im Verbund: Netzwerke und Kooperationen). V uplynulém roce jsme se kromě vědeckých kontaktů soustředili také na podněty a zkušenosti z digitalizace univerzitních personálií, úspěšně prováděné v Lipsku. I těchto zkušeností bylo využito při úspěšné realizaci on-line databáze Studenti pražských univerzit 1882 – 1939 (1. část). ÚDAUK aktivně spolupracuje také s archivem Jagellonské univerzity v Krakově, Ústavem dejín Trnavské univerzity, s francouzským centrem CEFRES (Praha) a centrem česko-německých vztahů Collegium Bohemicum v Ústí nad Labem.



#### IV. STAV ARCHIVÁLIÍ

Tab. č. 1  
**Prověrky fyzického stavu**

Počet prověrek fyzického stavu	Z toho archivních kulturních památek	Z toho národních kulturních památek	Počet případů zjištěného poškození

Tab. č. 2  
**Extrémní naměřené hodnoty teploty a relativní vlhkosti  
podle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 645/2004 Sb., odst. II.**

Místo měření	Datum měření	Teplota v °C	Relativní vlhkost v %
Karolinum	2. patro		
	5. 1.	15	
	26. 2.	19,5	
	4. patro		
	14.-15. 2.	14,5	
	23.-28. 8.	31,5	
Lešetice	2. NP		
	8.-9. 3.	11	
	25.-26. 8.	25	
	19. 5.	78,5 %	
	26.-27. 1.	50 %	
	3. NP		
	18.-22. 1.	5	
	24. 8.	23,5	
	12. 3.		45,5 %
19. 5.		74 %	

Z důvodu poruchovosti analogových termohygrografů nejsou měření za rok 2012 kompletní a neobsahují dostatečné údaje o vlhkosti. Situace byla na konci roku 2012 řešena pořízením digitálních měřicích přístrojů.

Tab. č. 3  
**Množství zhotovených kopií za rok 2012**

Název archivního souboru	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů	Počet políček studijních kopií	Počet digitálních kopií
Celkem				

## V. KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ

Tab. č. 1

Druh archiválií	Značka archivního souboru	Zkonzervováno a zrestaurováno
Počet preg. listin		
Počet papír. listin		
Počet přivěš. pečetí		
Počet preg. rukopisů		
Počet papír. rkp. nebo knih (a folie?)		
Počet vazeb		
Počet spisů		
Počet map		
Počet grafických listů		
Počet starých tisků		13

Tab. č. 2  
**Konzervování a restaurování zakázkovým způsobem**

Název firmy	Počet zakázek	Náklady v Kč
Celkem		

*Komentář: materiálně technické vybavení a zabezpečení, specifické problémy konzervace a restaurování archiválií.*

#### **Komentář ad IV. a V.**

V průběhu roku 2012 byly prorektorovi pro rozvoj UK prof. RNDr. Milanu Tichému, DrSc. poskytnuty podklady shrnující současný stav ÚDAUK, výhledy pro nejbližší budoucnost a představy o adaptaci či stavbě nového depozitáře AUK, která je součástí institucionálního rozvojového plánu UK.

V AUK proběhla revize inventářů a spisů o fondech. AS MV ČR schválila odklad provedení generální inventury (proběhne v termínu červenec – prosinec 2013).

Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.

Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.

PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.